

монографія / О.М. Кікінеджи.– Тернопіль, 2011. – 386 с.

3. Титаренко Т.М. Хлопчики та дівчатка: психологічне становлення індивідуальності / Т.М. Титаренко. – К. : Знання, 1989. – 48 с.

Аліна Титаренко,

студентка 4 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук.керівник: **Т.П. Малихіна,**

к. психол.н., доцент (БДПУ)

ПРОБЛЕМА АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ДО НОВИХ УМОВ НАВЧАННЯ

Актуальність дослідження. Процес адаптації дитини до школи достатньо складний як фізично, так і психологічно, і в залежності від того, як першокласник адаптується до нових умов, у майбутньому буде залежати його подальше навчання у школі. У найпоширенішому своєму значенні шкільна адаптація розуміється як пристосування дитини до нової системи соціальних умов, нових відносин, вимог, видів діяльності, режиму життєдіяльності.

Ступінь досліджуваності проблеми. Дослідження соціально-психологічної адаптації першокласників та особливостей розвитку дітей цього віку розглянуті в працях Каверіна В., Безрукого М., Гуткіної Н., Горланової Є., Дубровіної І., Єфімової С., Захарова А. та інші. Значимість проблеми шкільної адаптації підкреслюється багатьма авторами – М. Безруких, Л. Божович, М. Битянова, А. Венгер, Е. Галажінській, І. Дубровіна, М. Максимова, Л. Новикова, Р. Овчарова та ін., В їх роботах розкриваються механізми, компоненти, фактори адаптації, а також причини дезадаптації дітей до школи. Так на думку Л. Божович, адаптація до школи – «внутрішня позиція школяра», психологічне новоутворення особистості. [1]

Однак, незважаючи на численні дослідження в цій області, число дітей з явищами шкільної дезадаптації, що виявляється в порушеннях успішності, поведінки і міжособистісному взаємодії, не скорочується. Це дає нові можливості дослідження особливостей шкільної адаптації першокласників.

Мета дослідження. Теоретично обґрунтувати процес адаптації першокласників до нових умов навчання.

Сутність дослідження. Весь перший рік навчання в школі, на думку науковців, можна вважати періодом нестійких й напружених зміни, що відбуваються у психіці дитини. Успішність пристосування першокласника до нових умов і правил існування обумовлена багато в чому формуванням навчальної мотивації, позитивного емоційного ставлення до школи, до педагогів і своїх однокласників, високим рівнем довільної регуляції і достатнім рівнем пізнавальних процесів, якщо ж цього не буде, то відповідно дитині буде дуже важко адаптуватися до нових умов ,та у результаті чого можемо отримати повністю дезадаптовану дитину. Гарна адаптація до шкільного життя залежить від рівня готовності дитини до

навчання в першому класі, сформованості основних передумов навчальної діяльності.

Важливо вчасно надати психологічну допомогу першокласникам з розвитку адаптаційних механізмів.

Впровадження програми допомоги учням перших класів в адаптаційному процесі – є системно організованою діяльністю, яка спрямована на оптимальний розвиток кожного учня, його пізнавальну діяльність, засвоєння ним предметних знань і соціальних цінностей, соціальних норм міжособистісної взаємодії, навичок саморегуляцій емоційних станів, розвитку толерантного ставлення до однолітків.

Програма на першому етапі передбачає роботу з усвідомлення та прийняття дитиною нової ролі школяра, розвиток мотиваційної готовності та зняття емоційної напруги.

На другому етапі особлива увага надається формуванню адекватної самооцінки дитини, розвитку уваги, логічного мислення, пам'яті, розумових асоціативних зв'язків, довільної поведінки та формуванню стійкої учбової мотивації на тлі позитивного ставлення до школи.

Третій етап передбачає закріплення навичок комунікації, засвоєння школярами норм спілкування з дітьми і дорослими.

Основні висновки. Вступ до школи і початковий період навчання викликають перебудову всього способу життя й діяльності дитини. Початок систематичного навчання в школі є стресовою ситуацією в житті дитини, оскільки пов'язане з необхідністю адаптуватися до нових мікросоціальних умов. Цей процес супроводжується різноманітними зрушеннями у функціональному стані і значною мірою зачіпає психоемоційну сферу. Від благополуччя адаптаційного періоду під час вступу до школи значною мірою залежить успішність подальшої соціалізації дитини. Зміни, що відбуваються у психіці дитини в початковий період освоєння навчальної діяльності визначають процес її адаптації, або ж дезадаптації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л.И. Божович. – Москва. – 1968. – 240 с.
2. Стадник Л. Адаптація першокласника до школи / Л. Стадник // Початкова школа. – 2015. – № 11. – С. 47-50.
3. Ліснівська Л. Б. Психолого-педагогічні чинники адаптації шестирічних першокласників до школи / Л. Б. Ліснівська // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2008. – № 1(22). – С.114–117.